

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

15-16 травня 2025 року
м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія)

Міністерство освіти і науки України
Чернівецька обласна військова адміністрація
Чернівецька міська рада
Державний торговельно-економічний університет (м. Київ, Україна)
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ (м. Чернівці, Україна)
Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ (м. Ужгород, Україна)
Університет ім. Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)
Трансильванський університет (м. Брашов, Румунія)
Вища школа економіки та менеджменту (м. Братислава, Словаччина)
Університет ARTIFEX (м. Бухарест, Румунія)
Університет Траз-уш-Монтиш і Алту-Дору (м. Віла-Реал, Португалія)
Лодзинський університет (м. Лодзь, Польща)

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***

**15-16 травня 2025 року
м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія)**

Чернівці

Мехнопринк

2025

УДК 332.146.2:338.24:339.924(063)

М 74

Модернізація управління соціально-економічним розвитком регіону в умовах євроінтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 15-16 травня 2025 р. – Чернівці : Технодрук, 2024. – 340 с.

Модернізація управління соціально-економічним розвитком регіонів є надзвичайно актуальною в умовах євроінтеграції, оскільки потребує узгодження регіональної політики зі стандартами ЄС, впровадження інновацій та цифрових рішень. Це дозволяє підвищити ефективність розвитку, забезпечити прозорість управління і посилити конкурентоспроможність регіонів на європейському рівні.

У збірнику досліджено трансформацію менеджменту бізнес-процесів у соціально-економічному просторі регіону. Особливу увагу приділено питанням адаптації регіонального бізнесу до викликів у міжнародних економічних відносинах. Висвітлено аспекти фінансово-економічного й обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку регіону. Розглянуто особливості використання інструментів маркетингу в умовах євроінтеграції, стратегічні підходи й антиципативне управління розвитком сфери гостинності регіону та інноваційні бізнес-технології та транскордонна співпраця університетів у вдосконаленні економічної освіти.

Розраховано на науковців, фахівців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, які цікавляться зазначеними питаннями.

ISBN 978-617-8034-61-0

Роботи надруковано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

Підписано до друку 01.05.2025 р.

© ЧТЕІ ДТЕУ, 2025

© Технодрук, 2025

СЕКЦІЯ III. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ Й ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Катерина Індус, Данієла Решетар АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ	110
Тетяна Томнюк, Юлія Табенська АКТИВІЗАЦІЯ ПОТЕНЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕГІОНУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	113
Юрій Підлипний СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	115
Ірина Мустеця АКТУАЛЬНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	118
Наталія Бабяк, Галина Фербей КОНТРОЛІНГ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОПЕРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	122
Василь Юрчишин НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	127
Еріка Югас, Леся Рибаківа ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА АДАПТАЦІЯ БІЗНЕСУ	132
Петро Гаврилко, Марія Лалакулич ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ ЯК ФАКТОР РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	136
Радміла Підлипна, Олександр Кепич ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО СТІЙКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ	140
Радміла Підлипна, Яна Бурин ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ	143

Yurii Pidlypnyy, Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor,
Uzhgorod Institute of Trade and Economics of SUTE, Uzhhorod

STATISTICAL METHODS IN ECONOMIC STUDIES

The role of statistical methods in economic studies as an instrument for quantitative analysis of socio-economic phenomena is analyzed. It is defined that the use of descriptive statistics, sample observation, correlation and regression, variance and index analysis provides a deep study of the structural characteristics of economic data, establishing inter-indicator relationships and development trends.

Ірина Мустеца, к.е.н., доцент,
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

АКТУАЛЬНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

У сучасних умовах еволюції економічних моделей пріоритетність ринкових чинників дедалі більше витісняє екологічні аспекти господарської діяльності. У зв'язку з цим актуалізується потреба у формуванні та розвитку ефективних систем екологічного обліку й екологічного аудиту, що, у свою чергу, є неможливим без наявності належної інформаційної основи. Базисом такої інформаційної системи на рівні підприємства виступає бухгалтерський облік, основна функція якого в умовах ринкової економіки, відповідно до положень Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], полягає у забезпеченні прийняття обґрунтованих рішень як зовнішніми, так і внутрішніми користувачами фінансової інформації.

Процес екологізації виробництва є невід'ємним від впровадження систем екологічного менеджменту на рівні базової господарської одиниці – підприємства. Водночас однією з ключових перешкод у розробленні та реалізації результативної екологічної політики є дефіцит всебічної, достовірної та

своєчасної інформації щодо природоохоронної діяльності, необхідної для ефективного управлінського супроводу. Особливо гострою є ця проблема в умовах воєнного часу.

Відносини у сфері екологічного аудиту в Україні регламентуються не лише положеннями Закону України «Про екологічний аудит» [2], а й іншими нормативно-правовими актами, зокрема Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» [3], а також державними стандартами та підзаконними нормативними документами.

Екологічний аудит – це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, що включає збирання і об'єктивне оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності, заходів, умов, системи управління навколишнім природним середовищем та інформації з цих питань вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту [2].

З метою мінімізації негативного впливу антропогенної та техногенної діяльності на довкілля в Україні запроваджено низку форм державного контролю й нагляду за дотриманням вимог екологічного законодавства. До таких інструментів належать: державна екологічна експертиза, оцінка впливу на навколишнє природне середовище (ОВНПС), діяльність органів екологічної інспекції, а також екологічний аудит як складова інтегрованої системи екологічного управління.

У контексті обліку витрат підприємства першочергового значення набуває розмежування фактичних та планових витрат. Попри наявність чіткого визначення поняття «екологічний облік» слід враховувати, що в межах сучасної бізнес-концепції облік виступає не лише інструментом фіксації минулих подій, а й засобом свідомого планування майбутніх процесів. Саме тому облік планових витрат набуває особливої цінності для менеджменту, однак його ефективне застосування неможливе без обґрунтованого врахування фактичних витрат. Це саме стосується і прибутків (вигод), пов'язаних з екологічною діяльністю. Екологічний облік має забезпечувати ідентифікацію та грошове вираження екологічних витрат

підприємства. У межах загальної системи обліку витрат доцільно виокремлювати специфічні екологічні компоненти, зокрема витрати на підготовку кадрів у сфері екологічного менеджменту, амортизаційні відрахування природоохоронних основних засобів, банківські відсотки за екологічними кредитами, обов'язкові екологічні платежі тощо.

Подальші наукові дослідження та розвиток практики сприяли формуванню таких загальноприйнятих підходів до ведення екологічного обліку:

- ✓ облікові системи підприємства мають відображати не лише його вплив на довкілля, а й наслідки екологічних витрат, ризиків та зобов'язань для фінансового стану;

- ✓ інвестори потребують доступу до інформації про природоохоронні заходи та пов'язані з ними витрати для ухвалення обґрунтованих рішень;

- ✓ природоохоронні заходи виступають складовою управлінської діяльності, тому важливо здійснювати облік і розподіл відповідних витрат з метою коректної оцінки продукції та інвестицій;

- ✓ екологічний облік повинен сприяти досягненню принципів сталого розвитку через дотримання екоефективності, яка передбачає одночасне зниження негативного впливу на довкілля та підвищення економічної результативності, що можливе лише за наявності достовірної інформації про витрати, економію та екологічні наслідки діяльності;

- ✓ зростаючі вимоги законодавства, інвесторів, банків, громадськості та конкуренції стимулюють підприємства до оприлюднення звітності щодо природоохоронної діяльності й її ефективності.

Отже, екологічний облік на підприємстві можна розглядати як інтегровану систему збору, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення та аналізу релевантної інформації про природокористування з метою її надання зацікавленим сторонам для прийняття стратегічних і тактичних управлінських рішень.

Цілі екологічного аудиту полягають, по-перше, у наданні об'єктивної інформації щодо екологічної діяльності підприємства та її відповідності встановленим нормам і стандартам, а по-

друге, у розробці рекомендацій щодо удосконалення екологічного менеджменту, екоконтролінгу та підвищення ефективності природоохоронних заходів.

Законодавство України про екологічний аудит передбачає, що організація та методичне забезпечення відповідної діяльності покладені на уповноважений державний орган у сфері охорони навколишнього природного середовища. Однак практика застосування закону засвідчує доцільність створення спеціалізованої структури, до повноважень якої могли б належати функції сертифікації екологічних аудиторів, ведення реєстру таких аудиторів та уповноважених юридичних осіб, вирішення спорів, розробка методичних документів тощо. На сьогодні сертифікат на право проведення екологічного аудиту видається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Загальнонаціональна система аудиту має бути орієнтована на формування та зміцнення довіри до інституту аудиту та професійної діяльності аудиторів. Такий підхід є необхідною передумовою підвищення інвестиційної привабливості України та забезпечення сталого економічного зростання у післявоєнний період. У цьому контексті розвиток аудиту розглядається як невід’ємна складова стратегії економічної відбудови держави [4].

Для забезпечення високої якості, результативності й ефективності аудиторської діяльності необхідним є подальше вдосконалення національної системи аудиту. Зокрема, слід зосередити увагу на підвищенні рівня професійної освіти та кваліфікації фахівців, впровадженні сучасних інформаційних і цифрових технологій, а також на гармонізації діяльності з потребами національного та міжнародного ринку. Особливу увагу слід приділити розвитку системи внутрішнього аудиту та активізації міжнародного співробітництва у сфері аудиторської практики.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text
2. Про екологічний аудит : Закон України 24 червня 2024 р. №1862. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15#Text>
3. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 26 червня 1991 р. №41 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

4. Мустеця І. В. Аудиторська діяльність в умовах воєнного стану: проблеми, виклики, шляхи вирішення. URL: <http://rps.chteu.knteu.cv.ua:8585/jspui/handle/123456789/1779>

Iryna Mustetsa, PhD in Economics, Associate Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

THE RELEVANCE OF ENVIRONMENTAL ACCOUNTING AND AUDITING ON THE PATH TOWARDS SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONS

In the current conditions of the evolution of economic models, the priority of market factors is increasingly replacing the environmental aspects of economic activity. In this regard, the need for the formation and development of effective systems of environmental accounting and environmental auditing is becoming more urgent, which, in turn, is impossible without the presence of an appropriate information base.

Галина Фербей, магістр,
Наталія Бабяк, к.е.н, професор,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, м. Київ

КОНТРОЛІНГ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОПЕРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасному світі, де питання екології, соціальної відповідальності та належного управління (ESG) набувають дедалі більшої ваги, інтеграція принципів сталого розвитку в операційну діяльність підприємства стає не просто бажаною тенденцією, а необхідністю. Споживачі, інвестори та регуляторні органи все частіше вимагають від підприємств прозорості та підзвітності у їхньому впливі на навколишнє середовище та суспільство.

Згідно з останніми звітами, значна більшість інвесторів, а саме до 88%, надають перевагу бізнесу з високою ефективністю ESG перед прийняттям інвестиційних рішень [1]. Це підкреслює ключову роль критеріїв ESG у корпоративних відносинах, оскільки підприємства прагнуть відповідати очікуванням зацікавлених сторін щодо сталого розвитку. У